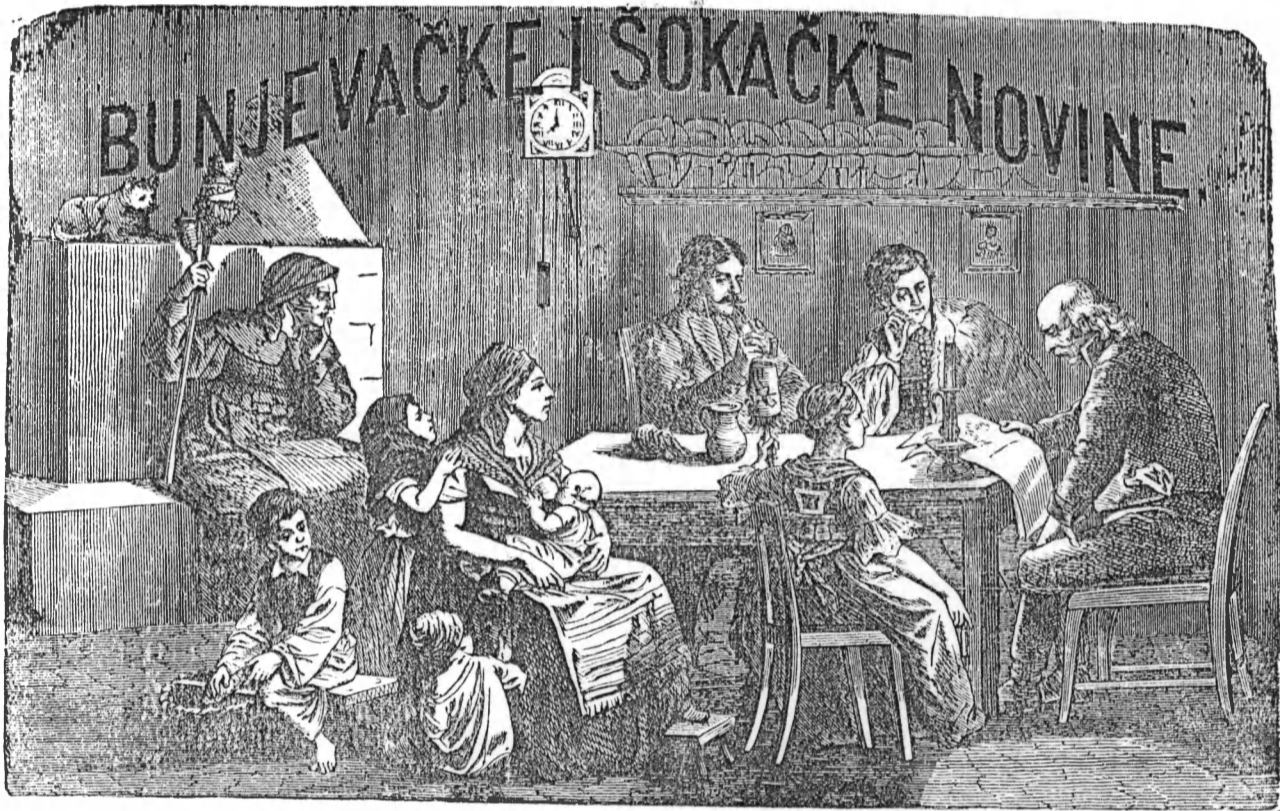

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

Pridplata na ciju god 3 for. na pol god 1 for. 50 nov. na četvert. 75 nov.
Za Srbiju 30, 15, 7 1/2 Grosa. Izlazi svake Nedjelje Jedanput.

Pisma svakodnevna predmeta molimo na uredništvo upućiti.
Neprijetna neprimamo

God. II. U Kalači

U Četvrtak 21. Rujna 1871.

Broj 38.

NAŠIM VELECINJENIM PRITPLATNICIMA.

Koncem miseca Rujna iztiče mnogim čitaocima naših Novina pritplatni rok. Zato ih molimo, da se potrudite pritplatni novac za vrime poslati.

Kao koncem drugog četvrta tako i sada opominjemo prijatelje našeg trudnog poduzeća, da pridbrojnice sakupljati i naš umni rad sa svoji spisi olakšavati nepristanu; jer u nedostatku najskole materialne potpore i naposlitku će nam ova jedina slika narodnog bića potavniti i izčezniti.

Tušta smo gorkih trenutaka iskusili, ali to će nam najžalosniji biti, kada se osvidočiti morali budemo, da Bunjevac i Šokac ovo jedino sridstvo narodne im prosvite uzdržati nisu vridni. Čudno bi bilo, da Bunjevac i Šokac, koji su proslavljeni o svojoj valjada i taštoj darežljivosti, za svoj sopstveni napridak ništa ne učinu.

Ta bunjevačka samosvist, bunjevačko još nikad nepotavnulo poštenje bi zahtivalo, da se mi u našim potribnim poduzeću gorko ne osramotimo, zahtivalo bi, da se ne stidimo izkazati, da još nismo izginuli, zahtivalo bi, da se štogod i bunjevačko radi.

Što se tiče pravca naših Novina, to ćemo se i sad uz stari držati: mi ćemo neodvisni biti od svih političkih stranaka. Mi nismo pozvani da u našim malanim rodu političke stranke podupiremo i tako medju

njim razdor pravimo: nama je dužnost njega u prosviti sajediti i tako ga osnažiti. Mi pravdu hoćemo propovidati, našli je ma na kojoj strani. Uredništvo.

Veleslavni Uredniče!

„Kud će suza nego na oko; kud će pobro, neg svom pobratimu.“

Kad sam prviput ugledao naš istina siromašni, nu nam do srca najmiliji List, od milinja radostnica suza orosi mi lice uz čuvstveni vapaj: oj ta hvala ti trojedini Bože! da čehu se jednoć već i nad našim rodom razploviti težki oblaci ljute nevolje i duboka mrtvila. — Pa kao što se samo pravi sokol odazivlje sokolu, tako sam se i ja prepunjenim čuvstvom, sviestnim i rodoljubivim srcem odazvao glasu i pozivu k srećonosnom radu.

Zaoštrenim perom stupivši u nedoglednu i kroz vjeke grěhom zapušteno narodno polje, gdje nam u mrtvilu ležaše zakopana narodna samosviest, i sve, — sve, što nam je samo potlam Boga nasvetije i najmilije; — gdje nam rekoh svaki pokret skućen bijaše u okrutno lance ovijane pristranosti, a to ne s božje volje, nego s zloradog nasilja. —

„Ah! da grieha vapeća do neba!

Bože! Bože!

Tako bilo sad se spominjalo —

Al od sada tako biti neće!

Ču li rode! nesumnjaj ni malo.“

Videći narodno duševnu golotinju, puče mi misao u sto misli : kako bi mi rodoljubivo pregnuće dozrijalo činom i urodilo oželjanim plodom?! Zamislih se rekoh, čega da se ponajprije, kojih ranah prvo da se prihvatim. U tom rojnom mislu napokom domislih se: „Buduć je pučka prosvjeta mjerilom snage i moći, te pouzdan temelj čudorednosti, blagostanja : svakoj sreći naroda,“ udarih si dakle bunjevačkom čvrstom nogom o temelj pedagogie, s kojega gledišta u nezasićenom čeznutju htjedoh rodu nam krčiti put, dati mu naputak i uručiti mu u ruke cjeloshodna sredstva rekoh preporodjenja, oplemenitoga čudoredja, duševna i tjelesna bogatsva. U toj svetoj želji zaoštivši oštrije pero, tek istom što sam podigao glas, al me neprijazna ruka dost turovne sudbine evo već odtisnu s vrhunca tog gledišta i postavi me na vrhunac meni sasvim nepoznata vidika, gdje si skupljati i stvarati moram druge struke nauka.

Ah! teško mi je, — dakako da mi je teško, gdje mi sad životni odnošaji u zatvoru drže nazore i čuvstva, te bez glasa moram stojati uz položeno mi pero.

Ej moj do srca mi najmiliji Bunjevački Listu! nemogu ti opisati borbu mislih i uzbudjenih čuvstvih sad, kad mi se prěd očima otvara dugi put, a glas sudbine goni, da pohitim tam k vrhuncu vinorodna Sokolovca, gdje mi je stati na čelo male čete kapistranacah.

Nu, al mi nezdvoj! Ta „kud će suza nego na oko; kud će pobro, neg svom pobratimu.“ Sa vrhunca toga vinorodnog Sokolovca ako i rědje, ali ipak punom bunjevačkom torbom pohodit će tebe Bunjevac i po koju još zapjevat ti uz svoje javor gusle. — Tebi pako hlijadali se radnici; osjegurati početnici, a drimeži osvistili.

Leti mi i ti Šokačko-Bunjevačka Vilo! leti srićno te mi pjevanjem puni duše bunjevačkih mladih sokolica, opajaj ih slastju uznosećih čuvstva i plemenitih težnja.

U hram, gde je „jedan za sve, svi za jednoga“ vodi odrešitih rodoljubah, s kojih da prosvjete roda sunce grane.

S Bogom!

Bunjevac.

Nije dosta što nam materialne okolnosti sve većma teži postaju, cvo sad i duševne sile se nam umanjavaju.

Mili Bunjevče, koji si nam od prvog trenutka do danas sa svojim neumornim i vridnim radom terešni podhvat olakšavao, tvoja će odsutnost nam nenaknadiva ostati, i žalostno gledamo za tobom, hoće li se naći kogod, koji će tvoje prazno mjesto zauzeti.

Ti si bio onaj, koji si sa svojim slavim imenom naše slavno pleme najsjajnije zastupao, i baš zato se nadamo, da nas nećeš sasvim ostaviti : duh tvoj neće u sebi zadržati svoje obilate plodove te će ih i odsele priinašati na oltar izobraženosti naše. Urednik.

POSLIDNJA RIČ BUNJEVCU.

Kad sam ja u br. 32-tu naših Novina moje mnijenje o ikavštini izrazio, ni u glavi mi nije bilo da će me veleštovani Bunjevac na odgovor udostojiti, ipak je on to na moju veliku radost u broju 38. učinio.

Ja kad sam o navedenom pridmetu pisao, koliko sam uz mojih slabih sila mogao, trudio sam se pokazati, da je ikavština taka ista pravilna baš kao istočna ekavština ili južna ijekavština, i posli, da još nije baš taka grdna pogriška nju upotribljavati. Ja sam se strogo držao uz moj pridmet, koji sam u pitres uzeo. Ali Bunjevac, misto da je moje uzroke pobio, misto da je svoje mnijenje opravdao, on to govoraše, da ja zbog plitka znanstva ne svaćam šta je taj hrvatski jezik (to jest Bunjevčev opći pravilni jezik), i da ću ga i ja primiti kad zrilijim perom stupio budem na književno polje. No ja s drage volje pripoznajem da je Bunjevac i učeniji i zriliji čovik nego ja, ipak kolika učenost i zrilost sastoji u njegovom pripiranju to neka poštovana publika rasudi.

Bunjevac ovako umstvuje : „Gdi se govori i radi o pravilnosti, tu se izključuje raznolično naričje (zašto?), te se u obće prizna, je jednolik tako zvani književni jezik.“ Ali za Boga nek mi kaže taj učeni Bunjevac, koji je taj književni jezik? On premda je veoma dubokog znanstva ipak valjda nezna da ne pišu samo u Zagrebu jugoslavenski nego i na Cetinji, u Biogradu pa još zdravo lipše. Jezik biogradskih listova toliko je lakši, savršeniji od hrvatskog ko atikanski od drugih grčkih jezika.

Nek učeni Bunjevac proštije ove listove te će i to lako uviditi da se pored načela blagoglasja ne drobi književnost. Ta to su svi jezikoslovci već davno primili, da je najprirodnije i najstarije načelo pravopisa fonetičko. To nije pogriška, kad kažem : srpski misto srbski, već savršenost kaka je samo u starom grčkom i latinskom jeziku bila, i kad kažem : rasuditi misto razsuditi, biće misto bit će itd.

Ovo neka poštovani Bunjevac udostoji na um uzeti s time, da se ja s njim o ovom pridmetu više pripirati neću.

Subaćanin.

D O P I S I.

S a Š u m b r e g a. — Ivana usjekovca. — Danas se ponavlja 345-ti put uspomena nesretne mohačke bitke. Uspomena onoga dana, kad je potavnilo sunce nad Ugarskom, zapala zvijezda slobodi njenih narodah i častni krst pred polumjesecom. Uspomena nerado spominjana, kad su silni Turci s 300,000 momakah od Velika Ujarada s trista topovah nahirupili prot Mohaču, prot 25,000 ugarskih padših junakah. Uspomena kad se posljednji ugarski kralj Ljudevit Slabi, poražen sa svih stranah, strovalio u glibnu močvaru Čelje i izdahnuo dušu.

Već zorom toga dana trudi se u Mohač i Nimac i Magjar, da svaki u svom materinskom jeziku čuje iz propoviedi uvenu lu slavu praotacah svojih. Ja, kao Šokac, mimolazeć ovde i nimačku i magjarsku propovied, koje me malo zanimaju, obraćam već od nekoliko godinah pozornost svoju i svojih surodnikah na mohačku šokačku prodiku. Nu istini za ljubav rodu svomu očitovati moram, da se mi propoviedju šokačkom pod niakav način nit možemo, nit smimo zadovoljiti. Tko bira propo-

vjedaoca za taj dan u šokačkom jeziku? ja pravo neznam, al mnijem, da je taj izbor uručen mudroj glavi mohačkoga prepošta, u koga se parokiji nalazi crkvice, Kraljeva uspomenica, i u koga se domu taj dan sastaju mnogobrojni gosti. Kad već Mohač s obćinama šokačkimi u biskupiji pečuvskoj nije toliko zaslužio, da mu se daje od strane crkvena glavarstva duhovnik dobro govoreći šokačkim jezikom, a ono molimq unapred one, kojih se stvar tiče, da u buduće dobro na to paze : tko će po povistnoj vištini i po slovničkoj rečitosti na zadovoljstvo slušalacah bit u stanju rišiti svistno i čestito tu zamašnu zadaću. Mi bo baranjski Šokci nećemo a i nesmimo u ničem pa ni u tom zaostati iza Nimaćah i Magjarah.

Dosta je bezzakonito i kukavno što već sam g. prepošt pastvuje stado riči mu nerazumeći; a najveću bezzakonitost i kukavštinu pokazuje on ovaj dan, kad Šokcem turi na vrat za dukat propovjednika, koj nerazumije ni sam sebe. Ovoliko mu za ubavist. Da vidimo do godine!

Reći će mnogi pakostnik, da ove redke crta zavist pišćeva, pa će pitati : što imamo proti ovogodišnjoj Usjekovčevoj prodiki? Na kratko odgovaram : to, — da propovjednik, osim što kao rodjeni Subočanin, veći Magjaron od sama Deaka, nezna u desetbu bunjevačkoga jezika, ni ričom nije taknuo historičke bitke mohačke. A to je stožer, oko koga se ima kretati cila propovid. Istiniti, ne onako izkvareni, kako to magjarski propovjednici čine, povistni dokazi užižu srca slušalačka tom prigodnom propovidju. Ima tu historikah svake ruke, pa se upravo čuđim, da kritična dila povistnikah obilaze gospoda propovidnici. Dapače, što je još najžalostnije, šokački je propovjednik ove godine povist, na skroz izostavio, pa se dao na besjedu o pravednosti i nepravednosti. A šteta je velika, da nije razgranao bezzakonja i nepravednosti baš magjarskoga plemena napram ugarskomu slavenstvu. Da je to učinio, zadovoljio bi bar jednoj strani.

Još nešto. Javio sam vam već jedanput da su patres patriac u županijskoj sjednici prije nekoliko nediljah pokazali testimonium paupertatis naimenovanjem mohačkoga židova Tauszika za nadzornika narodnih učionah u Baranji. Kakovi mu se putevi ob idućih posjetih školah kako od strane svećenstva, tako i od učiteljstva otvaraju, — vidit će sam taj gospodin Čifut. Nego drugo je nešto oko čega se vrti dnevno pitanje u nas. To je pitanje glede okružnih sudacah mohačkih.

Kraj strogih demonstracijah od strane Bunjevacah i Srbah dobila je bačka županija ipak za velika župana, kako čitam, čovika po vladinu čefu tomu zvanju i stanju nedorasla. Da i mi s našimi sudci neprodjemo tako kod baranjske županije, treba da za vremena očitujemo zakonite svoje nazore.

Bio mohački sudac Petar il Pavao — il ma oba il još troći uz nje, — kako su trojica danas, — to ipak zahtjevamo i strogo ćemo na to ići mi baranski Slaveni bez iznimke : da sudci mohački moraju znati i naš jezik. Jer vidimo, odkako je Mohač ostavio g. Mihailović, od onda neima tko da pravedno sudi Srbinu i Šokcu okružja mohačkoga.

Čujemo da će g. H. u Pečvar. Sretan mu put. G. K. obilazi jur dvore istih selskih knezevah; Bog mu dao održao mejdan na poslaničkom biralištu. Kao zastupnik bivši — neznam čij? — nit nam je šta hasnio, niti škodio. A kao veliki sudac mohački, većinom odsutan i bolustan, bez ikakve eneržije, malo je pokazao popovstvu

ljubavi, a seljaštvu pokroviteljstva. — Mali pako K. spava; a takov nidje nepristaje.

A i to čujemo, da će nam župan baranjski g. N. Perczel svom silom da nametne jednoga člana svoje bonjadske obitelji za velika sudca u Mohaču. Mi ćemo se proti izvedenju te nepravedne namire iz poznanih razlogah zakonito junački braniti i pod barjakom pravice vitežkomu slavenstvu gromovito doviknuti : vicisti!

... ž.

Brüssel 31. Kolov. Hvala Bogu izišli smo iz onih državah gdi se katolička crkva kano ukućanka smatra, i prispili u grad Kölln, koji leži na obali Rajne, rike već mnogo puta krvlju francuskom i nimačkom ofarbane. Neka mi ne prima se u zlo što mi je ovde srce odlanilo : ta svakom je ono što je svoje milie.

Ne davno sam čuo da su Lutherani jedan drugom tako prijazni, da se po mirisu poznaju. Neću reći da su Katolici i pojedini svi od raznovirnih plemenitiji, buduće je poznato, da i u nas ima dosta lopova i lužnica : no od istih Lutheranah sam čuo da se ume jezikom i dilom tako savijati i privijati, da je ridko čovika, koji bi našo za čega bi se kod njega privatio, ipak moraš se stalno bojati da te ne opeče ili neujide. A Kalvini i oni najizobraženii imadu niku opornost, koja se u njihovih odnošajih obično protura ko na onom mesu što ga Inglezi izpeku prisnoća.

No donle dok se Bogu nedopadalo bude da se u jednom stadu sastanemo, neka se u dobrih dilih nadmećemo, i učimo kano ljudi jedan drugog poštivat i ljubiti da se zapovid Isusova izpunjava, time će se sporit pojedinih vridnost, koja će se na vagu pravde prid Svemoćnim stavljat.

U Köllnu je ona crkva, koja će u obziru virskom biti najslavnija : sve Nimačke dika. To je prastara varoš — svoje žile pušta čak u slavu rimskog vojevanja. Tu su po staroj pripovitki zakopana ona tri kralja koji su s istoka za zvizdom došli da se u Bethlehemu poklone Isusu ditiću. Crkva je ova na sliku one plemenite Milanezke zidjana. U duljini se pružaju pet lagja, koje se uzdržavaju na sest redi stupova. Ovi se u veliku visinu pružaju i tamo se obgrljavajuć ramena svoja prilazu svodovima, a širina se prisica križom — gdi se nebu uzdiže jedan tanak zvonik, koji je visinom svojom nadišao sve one koji se sa skrajnih ladjah ponju k nebu kano jednoč angjeli na listvi Jakvoljevi. Al će se skoro i onaj na sridu postavljen zastiditi, jel već zidjaju ona dva ogromna torna sprid koji će iz silne visine vikati Nimcem ko u ono prvo doba kršćanluka Cesaru Konstantinu — „u ovom ćeš znaku nadvladat.“ Odljučeno je da se ova Crkva — koja se priko dvista lita zidja — 1875. godine završi. Prozori su svi maljani. Mućenike i svete u velikih slikah pristavljajući crkva ova neće svu one Majlandske plemenitost dostignut, al će uvik time hvaljena ostat, što uz kršćanski gotički ukus silnu svitlost raztira medju bogoštovnice, koji da su ljubavom prama ove crkve i tako prama Boga nadahnjeni to smo potpuno izkusili.

Tu se kano i u drugoj prvostolnoj crkvi silne mise obdržavaju, ipak na kaptulskoj toliko je puka bilo iz svakog reda, da si jedva u nju unišao, i to ne samo pod misom već i pridikom — u kojoj je govornik vrlo umno pokazao kakva je velika ludoria svetitost ženitbe kano

civilni ugovor smatrati. Istina da i ovde ima bditelja u crkvi no mnogo shodnie obučeni nego oni francuski i oni naši Ovi su crvenom togom zakriveni, i to ne radi puka već radi inostranih putnika koji ne da Boga mole, već razgledati dolaze. Ovi dakle paze da se misa ili pridika ne zbunjiva.

Sree se moje razgrijalo kad sam tu silno pučanstvo vidio, kako se skrušeno moli, i rič božju sluša, pak jednim grlom u pismi Svemoćnog slavi, i tu su nebrojni gospodari i gospodične bile. Zašto se dakle oni i one naše stide u crkvi rič svoju krasnu pokazati, da se kršćanin na pobožnost uzbudjiva, i Bog lipše proslavi? Ne pivali slavulj u srid goleme šume gdi druge neizbrojene ptice cvrkuću? I to je dobro u ovoj crkvi što su u sridnjoj lagji klupe umišćene i to obće, za svakog kršćanina slobodne.

Ne daleko je odud i onaj prastari grad Aachen gdi su rimsko nimački carevi radostno pribivali. Tu se već planine počimaju, koje se u Belgium uvlače. U dolini Rajnanskoj se naredjale one silne tvorinare, koje sve ono običajno opravljaju, što mi za skupe novce prodajemo.

Dugo će mo mi još kasati morati, da Nimce u znanosti, trgovini obrtu i poljodilstvu stignemo, ako se naravno krenili budemo, jel što je istina valja kazati, da u mnogih strana još od starih običaja ni koraka nismo odstupili, i dok mi gatali budemo, valja se bojati da nas nimačka umna i ručna sila ne poplavi. Ta Nimac po trgovini i obrtu na sve strane vilajetske svoja krila pruža, i Nimca dotekne još i u Parisu u Londonu u Petrogradu, u Carigradu, da mu se moraš diviti, kako on svakud dospie, što se po mojem pojmu nemože drugom upisati nego jedino radu i trudu uma i ruke u svakoj struki života. Divlji puk niti će se zahraniti, niti nasporiti: to nam je pokazano u židovi, koji da se zahrane i naplode, morali su u onda izobražen Egjipat useliti.

Iz Nimačke prišli smo s mojim drugom u Belgium, to nije velika al je krasna država. Tu nećeš u strogom smislu ni jednog laptića naći zemlje, koji nebi bio i to umno obradjen, zasijan ili zasadjen. Sav Belgium izgleda kano jedna gospodska, al i to veoma umno obradjena i ukrašena bašta. Potoci i rike sve pokazivaju jake i neumorne čovčie ruke. Ima Belgium i planina i ravne, al sve je to napučeno i stajam ukusnim i ugladjenim napunjeno. Silna je tu živahnost, sva zemlja je po željeznica izprikrizana, po koji se nepristano vozaju ljudi, i traže gdi će šta steći i nabaviti. Velika je ovde radinost u prometu i tvorinarah.

E da je našem puku vidit — kako ovde izgleda jedan poljodilac onda bi se u ma i surdoma zastidila. Al poklem su kod nas i spajije nedavno još to držali, da van Ugarske neima života i nisu putovali, pak i nisu učili i izkustvo svoje sporili, zato ni poljodilci nisu imali gdi učiti. Da jedan Nimac ili Belgianac stigne u naše krajeve pak vidi onu neizbrojenu dičicu koja su uz svinje i marvu ponamišćana, ti bi se divili o tom, kako mi znamo živiti, kad take mnoge sile, koje se u dicit nalaze, nerazvijamo i u poljodilstvu neuporabljam, već ih neplodne uz živine ostavljamo.

Stari Rodoljub.

R A Z N E V I S T I .

— Ugarski sabor je 14-og Rujna otvoren: prva zadaća će mu biti, da državni proračun za godinu 1872. u pritres uzme. Žalosne su nam nade, koje nam ovaj proračun pruža; jer je razmirje medju dohotcima i izdateim veoma nepovoljno. Ukupni rashod iznaša 292 215,710 fr., a dohodak samo 239.624,827 fr., dakle manjak se pokaziva u državnom gazdaluku od 52.590,883 forinti. Ako ćemo ovako napripovati u državnom gazdaluku, to ćemo sigurno dotirati do prosičke štake.

— U Austriji nagodba medju raznim narodnostima nikako neće da se ustanovi. Nimci koji su na českom, moravskom, ljubljanskom i linčkom saboru u manjini, izstupili su. Ali pridsidnik ministarstva, grof Hohenwarth, zato odvažno čeka iduće događaje, i ta je nakana u ministarstvu, da se novi izbori propišu misto onih, koji su zahvalili.

— Francusko zakonodavno tilo je do prosinca miseca odgodjeno. Slidbenice bivše komune jednako odsudjivaju u Francuskoj; ali odlični muževi kao čuveni Gambeta pridlog su podneli na saboru, da im se oprost dade.

— U Englezkoj radenici u užasnim broju zastavljaju svoj rad, te se velika pažnja obraća sa strane cilog naroda na ovaj zamašni pokret.

TRGOVINA I OBRTNOST.

* Subatica 16. Rujna (u subatu). Na jučerašnjim sedmičnom trgu bilo je mlogo rane dovoženo. Žito i ječam prodavan je boljom cinom, na protiv zob je u 5—10 novčića u cini pala. Cine su ove: žito 5—5 fr. 20 n. napolica 3 fr. 80 — 4 fr. 20 n. raž 2 fr. 90 — 3 fr. ječam 2—2 fr. 20 n. zob 1 fr. 40—45 n. kukuruz 3 fr. a. v. požunac.

Cinjenik peštanski 16-og Rujna. Cina vne fine i sridnofine 114—125 fr., jednostrizene 127 fr. — Svinji iz Magjarske i Srbije za Bečvane 28—28½ n., za iznos 28½—29 n. — Mast sa sudom 33—33½ fr. — Slanina 31½—32½ fr. — Šljive 11¾ fr.

CINA RANE. Pešta, 16-og Rujna. Čisto žito bañatsko: 82 fnt. 5 fr. 85—95 n. 87 fnt. 6 fr. 60—65 n. — tisansko, peštansko, stol.-biogr.: 82 fnt. 5 fr. 90—6 fr. 87 fnt. 6 fr. 65—70 nov.; — bačvansko: 83 fnt. 6—6 fr. 10 nov. 84 fnt. 6 fr. 50—55 nov. — Raž 78—79 fnt. 3 fr. 40—45 n. — Ječam 68—70 fnt. 2 fr. 40—80 n. — Zob 45—48 fnt. 1 fr. 70—80 nov. — Kukuruz, požunac 80 fnt. 3 fr. 95 n. — 4 fr. 5 n. — Uzimajuć fnt. polag djumr. maže.

Baja, 16-og Rujna. Čisto žito: 83 fnt. 5 fr. 73 n. Napolica 78 fnt. 4 fr. — Raž 76 fnt. 3 fr. 33 nov. — Ječam 66 fnt. 2 fr. 20 n. — Zob 45 fnt. 1 fr. 60 n. — Kukuruz 90 fnt. 3 fr. 20 nov., sve po požunac.

Visina vode dunavske.

Pešta 18-og Rujna: 4' 7" nad 0. Požun 18-og Rujna: 3' 11" nad 0.

Poruke uredništva.

Subatica: * Poslidnji vam dopis za suvišna smatramo.